

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team

Team Beleid Ruimtelijk Domein

Nummer

Kenmerk

131679

Raad d.d.

29-09-2021

Paragraaf begroting

Portefeuillehouder

M.J.P. (Mark) Sandmann

Steller

(Robin) van Leeuwen

Datum

17 augustus 2021

Onderwerp

Verzelfstandiging week en warenmarkten

Geadviseerd besluit

1. Te besluiten om de weekmarkten met ingang van 1 januari 2022 te verzelfstandigen.
2. Kennis te nemen van de bruikleenovereenkomst tussen de gemeente en de Stichting.
3. De Marktverordening gemeente Renkum 2008 en de Verordening marktgelden 2021 met ingang 1 januari 2022 in te trekken conform bijgevoegd besluit.

Toelichting op beslispunten

De gemeenteraad heeft in de motie vreemd inzake warenmarkten d.d. 18 december 2019 aangegeven dat zij vitale weekmarkten belangrijk vindt. Vitale weekmarkten beginnen bij een goed beheer. Het is daarom belangrijk dat dit beheer weer vorm krijgt en de weekmarkten daarmee een nieuwe impuls krijgen.

Eind 2018 zijn een aantal marktlieden met de gemeente in gesprek gegaan om de mogelijkheid van een verzelfstandiging van de weekmarkten te onderzoeken. De marktlieden hebben aangegeven dat zij een beter beeld hebben van hoe een gezonde weekmarkt er uit ziet, en dat zij het beheer van de weekmarkten van de gemeente over willen nemen. Wethouder Verstand heeft uw Raad in december 2019 op de hoogte gebracht dat de voorbereidingen voor een verzelfstandiging in volle gang waren, en dat het proces werd begeleid door een externe partij.

Door personele wijzigingen en later de coronacrisis hebben deze gesprekken in 2020 geruime tijd stilgelegen. In december 2020 bent u per raadsbrief op de hoogte gebracht dat de gesprekken weer waren opgestart en dat er werd gekeken naar de beste juridische structuur. In deze gesprekken afgelopen maanden hebben de marktlieden aangegeven zich aan willen sluiten bij de Stichting Arnhemse Markten. De stichting Arnhemse markten heeft aangegeven het beheer van de weekmarkten in de gemeente Renkum per 1 januari 2022 over te willen nemen. Daarvoor zullen zij waarschijnlijk een nieuwe stichting oprichten waar de markten in Oosterbeek en Renkum onder gaan vallen. (Hierna genoemd: de Stichting)

Met de Stichting is overeengekomen dat de markten op dezelfde plaatsen en tijden zullen plaatsvinden als dat voor de verzelfstandiging het geval was.

Bij dringende redenen van algemeen belang, bijvoorbeeld evenementen of groot onderhoud aan het raadhuisplein, zullen de weekmarkten verplaatst worden naar een geschikte locatie.

Beoogd effect

Op 1 januari 2022 de weekmarkten in Oosterbeek en Renkum te verzelfstandigen en over te dragen aan de Stichting.

Argumenten

1. De weekmarkten zijn belangrijk voor de gemeente Renkum, niet alleen als economische trekker naar de centra, maar ook vanwege de sociale functie die weekmarkten hebben. De raad heeft aangegeven dat zij daarom belang hecht aan vitale weekmarkten in de gemeente. Vitale weekmarkten beginnen bij een goed beheer.

De middelen die de gemeente afgelopen jaren beschikbaar heeft gesteld voor het beheer van de weekmarkten zijn afgelopen jaren tot een minimum teruggebracht en is er al geruime tijd geen marktmeester meer. Dit heeft ertoe geleid dat veel zaken rondom de weekmarkten niet goed zijn geregeld, en er een duidelijke verbeterslag kan worden gemaakt.

Marktlieden in de gemeente merken al geruime tijd de effecten van het ontbreken van beheer van de weekmarkten. Ook zij hebben aangegeven dat een goed beheer van de weekmarkten wenselijk is, omdat dit voor een vitale markt zorgt en daarmee het voortbestaan van hun ondernemingen ondersteund.

Omdat er afgelopen twee jaar duidelijke stappen zijn gezet richting een verzelfstandiging, aangedreven door marktlieden zelf, is verzelfstandiging een logische keuze. De ervaring van de Stichting en marktlieden in andere gemeenten is dat verzelfstandiging leidt tot een duidelijke impuls van de markten. De Stichting is vrij om te kiezen welke soort marktlieden het best bijdragen aan een vitale markt, en heeft ook de mogelijkheid om extra promotionele activiteiten te organiseren.

2. Onderdeel van de verzelfstandiging is dat de gemeente de marktterreinen in bruikleen geeft aan de Stichting. Daarvoor is het sluiten van een overeenkomst vereist, waarin duidelijk is aangegeven wat de rechten en plichten van zowel de Stichting als de gemeente zijn. Belangrijke onderdelen van de overeenkomst zijn de looptijd, de rechtszekerheid voor de huidige marktondernemers die op de weekmarkten staan, het gebruik, onderhoud en lasten van het gebruik en wat de mogelijkheden zijn als de verplichtingen niet worden nagekomen.

Nadat de nieuwe stichting is opgericht zal de overeenkomst worden aangegaan. De conceptversie van deze overeenkomst is bijgevoegd. Het college zal na oprichting van de Stichting een voorstel ontvangen voor het aangaan van deze overeenkomst.

3. In de Marktverordening gemeente Renkum 2008 zijn regels opgenomen voor het innemen van een standplaats op een warenmarkt in de gemeente Renkum. In de Verordening marktgeld 2021 is bepaald welk marktgeld men aan de gemeente verschuldigd is bij het innemen van een standplaats op de markten.

Onderwerp

Verzelfstandiging week en warenmarkt

Datum

17 augustus 2021

Kenmerk

131679

Pagina

2 van 5

Nu de markten verzelfstandigd worden en de marktterreinen in bruikleen worden gegeven aan de Stichting is er geen ruimte meer voor het door de gemeente stellen van regels over het innemen van een standplaats op de markten. Die bevoegdheid ligt bij de Stichting. Ook gaan de opbrengsten van de verhuur van de grond voor het innemen van een standplaats naar de Stichting. Daarom moeten beide verordeningen worden ingetrokken.

Het college zal een instellingsbesluit warenmarkten aannemen. In dit instellingsbesluit staat beschreven waar en wanneer de warenmarkten plaatsvinden en in welke gevallen hiervan afgeweken kan worden. Er kan onder andere worden afgeweken vanwege feestdagen of dringende redenen van algemeen belang, bijvoorbeeld festiviteiten of onderhoud aan de openbare ruimte.

Kanttekeningen

Risico

De landelijke tendens is dat weekmarkten geleidelijk minder populair worden. Maatschappelijke veranderingen en het aandeel internetaankopen zorgen ervoor dat steeds minder mensen de markt bezoeken en dat het publiek vergrijsst. Als deze tendens zich ook in de gemeente verder doorzet dan heeft dat invloed op de bezetting op de markt en daarmee op de inkomsten voor de Stichting. Dit is een risico wat de gemeente nu niet meer loopt. Wel heeft de gemeente na verzelfstandiging minder directe invloed op de weekmarkten.

Daartegenover hebben de marktlieden aangegeven dat ze het beheer van de markt graag in eigen handen willen hebben. Het uitgangspunt is dat de marktlieden zelf goed weten hoe een gezonde markt er uit ziet, en dat zij belang hebben bij een goed beheer van de markt. Omdat het bestuur van de Stichting uit marktlieden bestaat is het aannemelijk dat de Stichting daarom zo goed mogelijk in zal spelen op economische veranderingen om een vitale markt te garanderen. Onder andere door het organiseren van promotionele activiteiten en het actief aantrekken van marktlieden uit hun netwerk.

Duurzame samenwerking

De Stichting geeft aan er vertrouwen in te hebben vertrekkende marktkooplieden te kunnen vervangen door nieuwe, afkomstig uit het eigen netwerk binnen de wereld van marktkooplieden. Indien daar aanleiding toe is heeft de gemeente de mogelijkheid om inzicht te verwerven hoe de zaken er financieel binnen de Stichting voor staan. Daarnaast is er elk jaar een evaluatie jaar waar de financiën een belangrijk onderdeel zullen zijn. De gemeente zal tevens meedenken bij het wegnemen van eventuele belemmeringen die te maken hebben met de bezetting op de markt. Met deze beheersmaatregelen is dit risico zoveel mogelijk geminimaliseerd.

Draagvlak marktondernemers

In een vergadering eind 2019 waarvoor alle marktondernemers waren uitgenodigd is unaniem ingestemd met de verzelfstandiging van de weekmarkten. Omdat er inmiddels weer geruime tijd is verstreken is een nieuwe bijeenkomst gewenst om de ondernemers verder te informeren over de status. Door corona kon deze fysieke bijeenkomst nog niet gehouden worden, en is deze verlaat tot september 2021. In gesprekken met marktlieden is gebleken dat het draagvlak nog steeds hoog is.

Weekmarkt in het dorp Renkum

De weekmarkt in het dorp Renkum loopt al een aantal jaren achteruit qua bezoekersaantallen en aantal kramen. Met de Stichting is afgesproken om hier weer een nieuwe impuls aan te geven.

Onderwerp

Verzelfstandiging week en warenmarkt

Datum

17 augustus 2021

Kenmerk

131679

Pagina

3 van 5

Niet alleen de markt heeft een impuls nodig, maar ook het centrum als geheel. Er is daarom contact gelegd tussen de Stichting en ondernemersvereniging Renkum centrum. Dit contact is erop gericht dit gezamenlijk op te pakken.

Identiteit

De Stichting heeft aangegeven zich in te gaan zetten voor vitale weekmarkten in de gemeente Renkum. Daarmee neemt de Stichting de gemeente veel werk uit handen. Er is afgesproken dat de weekmarkten hun eigen 'look & feel' zullen houden. Daardoor blijft de identiteit van de Renkumse Markten geborgd. Dit zal onder andere zichtbaar zijn bij promotionele activiteiten, waar er onder andere gebruik zal worden gemaakt van folders en vaandels.

Draagvlak

In de voorbereidingen voor de verzelfstandiging is er veel contact geweest met de Stichting en verschillende marktondernemers. In deze contacten is duidelijk geworden dat de partijen graag met de verzelfstandiging door willen gaan.

Eind 2019 is er een bijeenkomst geweest waar de aanwezige marktondernemers unaniem voor verzelfstandiging gekozen. Aanvullend is er eind augustus een vergadering gepland waar marktlieden worden betrokken in het verdere verloop van het proces. Van de uitkomst van deze bijeenkomst zal het college u later op de hoogte stellen.

Communicatie

Na de besluitvorming door de raad zullen de marktondernemers hierover worden geïnformeerd. Ook zullen zij door de Stichting worden bericht over de nieuwe situatie, en zal de persoonlijke overeenkomst worden toegezonden.

De Stichting is van plan om in het nieuwe marktseizoen in 2022 aan de verzelfstandiging aandacht te geven d.m.v. promotionele activiteiten.

Financiële consequenties

De laatste jaren was, mede door het teruglopen van het aantal marktkooplieden en het gedeeltelijk innen van marktgelden, de exploitatie van de markten voor de gemeente structureel niet meer kostendekkend.

Onderdeel van de overeenkomst tussen gemeente en Stichting is dat kosten naar rato van gebruik aan de Stichting worden doorbelast. Het verbruik van nuts en de schoonmaakkosten van de terreinen zullen worden doorberekend aan de Stichting. Ook de afschrijvings- en kapitaallasten zullen naar rato gebruik worden doorberekend aan de Stichting.

Het doorrekenen van de kosten naar rato van verbruik zal invloed hebben op de gemeentelijke begroting omdat een deel van de kosten ten laste komt van de gemeente. De gemiddelde afschrijvings- en kapitaallasten per jaar op het begrotingsproduct Markt zijn € 8.762. Dit betreft tevens de kosten van andere in de openbare ruimte gelegen nutsvoorzieningen, zoals die ten behoeve van standplaatsen en evenementen. In de najaarsnota 2021 zullen we de post Markt ontvlechten.

Het is de ervaring in andere gemeenten dat een verzelfstandiging tijd nodig heeft, dit betekent dat er na de officiële overdracht periodieke afstemming nodig is tussen gemeente en de Stichting, bijvoorbeeld om afspraken te maken over nieuwe incidentele kosten.

Onderwerp

Verzelfstandiging week en warenmarkt

Datum

17 augustus 2021

Kenmerk

131679

Pagina

4 van 5

Omdat de verzelfstandiging effect heeft op de meerjaren begroting zal dit effect in de najaarsnota 2021 worden verwerkt met een toelichting.

Juridische consequenties

Als u beslist conform voorstel, dan wordt de door uw raad vastgestelde publiekrechtelijke basis voor de warenmarkt ingetrokken. Zoals aangegeven zal de warenmarkt geprivatiseerd worden en krijgt dus een privaatrechtelijke basis. Dit is geregeld in de Bruikleenovereenkomst tussen de gemeente Renkum en de Stichting. Deze overeenkomst treedt in werking op 1 januari 2022 indien u besluit tot intrekking van de betreffende verordeningen over de markt.

Alternatieven

Een alternatief in dit stadium zou niet wenselijk zijn omdat de verschillende partijen al vergaande stappen hebben gezet om de verzelfstandiging in gang te zetten.

Voor de raad zijn gezonde weekmarkten in de gemeente belangrijk. Een gezonde weekmarkt begint bij het op orde hebben van de basis. Momenteel is het beheer van de weekmarkten onvoldoende door het gebrek aan een marktmeester. Dit is geen duurzame situatie waardoor actie noodzakelijk is. Als alternatief voor het verzelfstandigen van de weekmarkten is het dringend advies om het beheer van de markt weer voldoende en naar behoren uit te laten voeren. Dat betekent dat er een marktmeester moet worden aangesteld en dat een investering nodig is. Omdat er vanuit de gemeente geen zicht is op de weekmarkten is het onduidelijk wat het effect is van dit alternatief op de begroting. Wel is dit alternatief vermoedelijk vele malen duurder, en geeft dit waarschijnlijk niet de gewenste impuls voor de markt.

Bijlagen:

- Bruikleenovereenkomst
- Intrekkingsbesluit marktverordeningen
- Motie Vreemd inzake Week- en warenmarkten d.d.18-12-2019

Onderwerp

Verzelfstandiging week en warenmarkt

Datum

17 augustus 2021

Kenmerk

131679

Pagina

5 van 5